

Ὁ Βούλγαρος, ὁ Ἕλλην, ἀντίθετον αἰώνια·
Τὸ φῶς, τὸ σκοτάδι· ἡ φλόγα, τὰ χιόνια·
Ἡ νύχτα, ἡ αὐγή·
Ἀλήθεια εἶν' ὁ Ἕλλην, ὁ Βούλγαρος ψέμα,
Διψοῦμε γιὰ ἰδέα, διψοῦνε γιὰ αἷμα,
Λυσσοῦν γιὰ σφαγή.

αὐτὰ

Πονεῖς γιὰ τοὺς σκλάβους· Σὲ ποῖαν ἱστορία
Βωμούς εἶχες στήσει στήν Ἑλευθερία;
Ποτέ σου! Ποτέ!
Αἰώνια τροφή σου ἐστὶ εἶχες τὸ ψέμα,
Καὶ μέσ' στὰ κρανία πιότο σου τὸ αἷμα,
Ἵσκαλὰδε τῆς χτέος!

αὐτὰ

Ἀφ' οὗτου λουφάζεις ὅσῃν χώρα τοῦ Αἵμου,
Αἰώνια δὲν εἶχες αἰτία πολέμου
Ληστεία, ἀρπαγή;
Αὐτὰ τὰ ἐλατήρια κινοῦν τοὺς βαρβάρους,
Κι' αὐτὰ στοῦ Ἀλεξάνδρου κινοῦν τοὺς Βουλ-
[γάρους
Τὴν ὡμορφὴν γῆ.

αὐτὰ

Ἐκείνον οὐ πρόγονον λέγεις, ὦ φρίκη!
Γεννοῦν ἡμιθεοὺς ποτέ τους οἱ λῦκοι,
Κὴ ἀρκοῦδες Θεοὺς;
Ἐκείνον ποῦ ἐκράτει τὸ φῶς μας σῆμαία,
Κ' ἐσκόρπιζε σόλους τὴ θεία μας ἰδέα
Τῆς γῆς τοὺς λαούς;

αὐτὰ

Ἵσκαλὰρε, σφάζε παιδιὰ καὶ παπὰδες!
Μὰ θάρρη μιὰ ἡμέρα ποῦ οἱ ἔρμιοι ραγιάδες,
Ἄν εἶναι Θεός,
Θάορπάξουν τὸ δόρυ τοῦ ἀρχαίου Μακεδόνα,
Κ' ἐλευθερὸς πάλι καὶ βουλγαροκτόνος,
Θὰ γίνῃ λαός!

ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ

ΤΩΝ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΝ Τῇ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΟ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ
«Κυανῇ Ἐπιθεωρήσει» ὁλόκληρος ὁ λόγος τοῦ
σοφοῦ χημικοῦ Berthelot, ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὸ
πέρασ τοῦ λήξαντος ἔτους εἰς τὸ συμπόσιον τῆς διεθνούς
διαιτησίας, διοργανωθὲν πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσώπων
τοῦ Δανικοῦ, Νορβηγικοῦ καὶ Σουηδικοῦ Κοινοβουλίου.
Ὁ ἐνδοξὸς σοφὸς ὁμιλεῖ πρῶτον περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς
ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελεύσεώς των, εἰτα περὶ τῆς ἐπιδρά-
σεως τῶν ἐθνῶν εἰς ἃ ἀνήκουσιν οἱ συνδαιτυμόνες ἐπὶ
τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, καὶ τέλος περὶ τῆς θέσεως
καὶ ἐπηρείας τῆς ἐπιστήμης δι' ἧς τελεσφόρως θ'
ἀποσκορακισθῶσι οἱ ἀσπονδοὶ τῆς προόδου ἐχθροί, ἡ

ἀρχέγονος ἀμάθεια καὶ ὁ ἀρχέγονος φανατισμός, καὶ
δι' ἧς θέλει ἐπιτευχθῇ «ἡ διπλὴ αὕτη χίμαιρα τοῦ
παρελθόντος, ἡ διπλὴ πραγματικότης τοῦ μέλλοντος·
ἡ ἐλευθέρη ὁμοσπονδία τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν
τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, καὶ ἡ παγκόσμιος
εἰρήνη».

Ἐκ τοῦ ἀξιοσπουδάζοντος τούτου λόγου μεταφέρομεν
περικοπὰς τινὰς τὰς σπουδαιοτέρας:

«Κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἐποχὴν τῆς
ὕπεροχῆς τῶν Σκανδιναβικῶν φυλῶν, οἱ τὴν μονοκρα-
τορίαν τῶν θαλασσῶν κατέχοντες Vikings σας, τὸ
ὄνειρον τοῦτο ὄλων τῶν μεγάλων λαῶν, ἐπὶ δύο αἰῶνας
ἐπεξέτειναν τὴν δρᾶσίν των ἐφ' ὄλων τῶν εὐρωπαϊκῶν
παρὰλιν, τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης,
τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς Μεσογείου. Ἰδρυσαν ἐν Ρωσ-
σίᾳ τὰ états varègues δηλαδὴ τὴν πρώτην ὀργάνωσιν
τῆς μετέπειτα τοσοῦτον αὐξηθείσης αὐτοκρατορίας·
ἀπέφησαν τὴν Ἰσλανδίαν, τὰς ὀχθὰς τῶν Βρετανικῶν
πολιτειῶν, τὴν βόρειον Γαλλίαν, τὴν νότιον Ἰταλίαν, καὶ
ἡ ἐπιρροή των ἠκτινοβόλησεν ἀπὸ τῆς Βορείας Ἀμερι-
κῆς μέχρι τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ τῆς Βυζαντινῆς
αὐτοκρατορίας, μέχρι τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ τῆς
Γεωργίας. Πανταχοῦ ὁπόθεν διήλθον, ἐσπειραν διαρκῇ
σπέρματα καὶ τὰ ἔχνη των διαμένουσι βαθέως ἀπο-
τυπωμένα».

«Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐπιδράσεως τῶν Σκαν-
διναβικῶν λαῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ
τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ ἰδεῶν, ἐξεδη-
λώθη ἐκ νέου ἐναργέστατα κατὰ τὸν XVII αἰῶνα,
καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Καθολικὴ ἀντίδρασις ἡπείλει νὰ
καταπνέξῃ ἐν τε τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ πεπολι-
τισμένῃ Εὐρώπῃ πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ, τῇ
ἐπιστήμῃ, τῇ σκέψει. Οἱ Δανοὶ πρῶτοι, ἀπεδύθησαν εἰς
ἀγῶνα κατὰ τῆς τότε πανισχύρου Αὐστρίας, ἀλλὰ καὶ οἱ
Σουηδοὶ δὲν ἤργησαν νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν
γειτόνων των, κατ' ἀρχὰς μόνοι ἔπειτα ὅμως εἶχον
συνεπικουρον καὶ τὴν Γαλλίαν τὴν ὁποίαν ἐρχεσθαι
σήμερον νὰ ἐπισκεφθῇτε.

Δὲν πρόκειται τώρα περὶ ἔργου ἀπαιτοῦντος πάλην,
ὅπως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου,
ἀλλὰ περὶ ἔργου εἰρηνοποιήσεως, τὴν ἐπίτευξιν τοῦ
ὁποίου ἐπιδιώκομεν ὁμοῦ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ τὸ κατα-
στήσωμεν παγκόσμιον καὶ ὀριστικόν.

Διὰ τὸ καινοφανὲς τοῦτο ἔργον ἡ συνδρομὴ πάντων
εἶναι ἀναγκαία· καὶ σεῖς ἔχετε τὴν δικαίαν ἀπαίτησιν
ὅπως οἱ σκανδιναβικοὶ λαοὶ διαδραματίσωσι ἐν τῇ
πραγματοποιήσει τῆς ἐκπολιτιστικῆς ταύτης ἐπιχει-
ρήσεως πρόσωπον περιφανὲς ἐξ ἴσου πρὸς τὸ διαδραμα-
τισθὲν κατὰ τὸν τότε πόλεμον. Πρὸς ἐπίτευξιν ἔχετε πᾶν
τὸ ἀναγκαῖον: τὴν εἰς πᾶσαν πρωτοβουλίαν ἀπαιτου-
μένην ἐνεργητικότητα, τὴν ὑψηλὴν πνευματικὴν μόρ-
φωσιν μηδὲν ὅπως ὕστερον ἔσται τῆς μορφώσεως ἄλλου λαοῦ
καὶ μᾶλλον εὐνοουμένου ὑπὸ ἔποψιν ἀριθμοῦ καὶ ὑπὸ
ἔποψιν κλίματος, μεγάλους ἄνδρας πρωτοστατοῦντας
εἰς πᾶσαν πρόδον ἐκπολιτιστικὴν.

Τίς δύναται νὰ παραγνώρισῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν
ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων σας, Πανεπιστημίων, ἐπι-

στημονικῶν καὶ φιλολογικῶν Ἀκαδημιῶν, μουσείων καὶ σχολῶν παντὸς εἶδους, καὶ προπάντων τὴν τῶν μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν σας, διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα ζῶσι καὶ παράγουσι· Θέλω νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν μεγάλων σας καλλιτεχνῶν, περὶ τῶν ἄλλοτε καὶ σήμερον εἰς ὅλον τὸν κόσμον διασήμεων φιλολόγων σας, περὶ τοῦ Scheele καὶ Berzelius μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν τῆς χημείας, τοῦ Arsted ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν ἠλεκτρομαγνητισμὸν, τοῦ Thorwaldsen καὶ τῶν διαφόρων καλλιτεχνῶν σας. Ἔχετε τοὺς μεγάλους ἐξερευνητὰς τῶν πολικῶν θαλασσῶν, τὸν Nordenskiold καὶ Nansen ἀνταξίους διαδόχους τῶν ἀρχαίῳ Vikings, ἔχετε τὸν Ibsen, ἓνα τῶν καινοτομιστῶν τοῦ νεωτέρου θεάτρου, τὸν Brandès τὸν μέγαν κριτικόν, τὸν τόσον βαθὺν καὶ πρωτότυπον φιλόσοφον Bjoernson καὶ τόσους ἄλλους τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι νὰ ἀπαριθμήσω ἐνταῦθα· ἐν συντόμῳ ἔχετε πλειάδα μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, δικαιωζόντων τὴν δρᾶσιν τῶν σκανδιναβικῶν φυλῶν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἡ δόξα των εἶναι ἡ κοινὴ κληρονομία τῶν τριῶν ἐθνῶν σας· εἶναι ὡσαύτως ἡ κληρονομία συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος!

Ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν διακηρυχθεισῶν ὑπὸ τῆς λογικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀρχῶν, δυνάμει τῶν ὁποίων οὐδεὶς δικαιούται νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κράτος τοῦ διὰ τῆς βίας· πᾶσα ἐξουσία ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐφεξῆς ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως συγκαταθέσεως τῶν λαῶν· οὐδεμία διένεξις μεταξὺ τῶν λαῶν ὀφείλει νὰ καταλήγῃ εἰς τὴν ὑποδοῦλωσιν τῶν πολιτῶν, εἰς τὸν διαμελισμὸν τῶν χωρῶν, καὶ τὴν διαρπαγὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλούτου, τοῦ ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ νικητοῦ.

Ἡ ἐπιστήμη ἄλλως τε μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ἡ λεηλασία δὲν εἶναι τὰ ἀληθῆ καὶ διαρκῆ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐμαρείας καὶ τῆς εὐτυχίας. Καταστρέφουσι τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας τῶν ἡττηθέντων παραδίδοντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν νικητῶν οἵτινες τὸ συνηθέστερον ταχέως σπαταλῶσι τὰ κακῶς ἀποκτηθέντα ἀγαθὰ. Οὐτε ὁ πόλεμος οὐτε ἡ βία δημιουργοῦσι νέαν πηγὴν πλούτου ἐν τῷ κόσμῳ. Πᾶς πλοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἐργασίας· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη μόνη τὸν αὐξάνει ἀπαύστως. Ναί! Αἱ μόναι ἀνεξάντλητοι πηγαὶ πλούτου καὶ ἰσχύος, εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη πολλαπλασιάζει καθ' ἑκάστην πρὸς ἀγαθὸν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς εἰρηνικῆς χρησιμοποίησεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ ἐργασία τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν χρησιμοποιεῖ καὶ γονιμοποιεῖ. Τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης ἡύξησε πρὸ πάντων πρὸ δύο αἰώνων ἀναγκαζούσης νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ αὐτῆς ἡ ἀρχέγονος ἀμάθεια, ὁ ἀρχέγονος φανατισμὸς, ἡ ἀρχέγονος βαρβαρότης. Ἡ Ἐπιστήμη ἐδίδασκε τὴν ἐπιμέλῃν τοῦ μετρίου βίου τῶν ἀνθρώπων, τὴν προφύλαξιν των κατὰ κλίμακα καθ' ἑκάστην μεγαλειτέραν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ τῶν ἀλγηδόνων, τὴν καταπολέμησιν τῆς δυστυχίας, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐζωίας καὶ τοῦ πλούτου τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ταυτο-

χρόνως δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἀφοσίωσιν. Ἰδοὺ θησαυροὶ τοὺς ὁποίους ἄμεσον ἐνδιαφέρον ἔχουμεν νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐφεξῆς· πᾶσα Φυλὴ ἐν τῷ μέλλοντι ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν λευκὴν ἐσθῆτα τοῦ ἀσπίλου ἀμνοῦ.

Τοιοῦτον τὸ ἰδεῶδες τὸ ὁποῖον διακηρύττει ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἐρειδόμεναι ἐπὶ γνώσεως ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βαθείας ὡς πρὸς τὴν κοινωνικότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῶν ἐνστίκτων τῆς, καὶ ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν ἀλληλεγγύην μόνην θεμελιώδη καὶ ἀσφαλῆ βᾶσιν τῆς κατ' ἄτομα καὶ κοινωνίας ἡθικῆς.

Ἀναμφιβόλως ἡ πραγματοποιήσεως τοῦ ἰδεώδους τούτου, ὅπως πάντων τῶν ἄλλων, δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε ἀκαριαία οὔτε ἀπόλυτος· ἀναμφιβόλως ἡ βασιλεία τῆς ἀληθείας τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης οὐδέποτε θὰ εἶναι ἀπόλυτος ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀλλὰ σὺ καθῆκόν μας, ἡ θέλησίς μας εἶναι νὰ τείνωμεν ἀκαταπόνητοι δι' ἀδιαλείπτου ἐργασίας νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν θρίαμβόν τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἀτόμων σχέσεις.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας μας διὰ τὴν διεθνῇ διαιτησίαν ἐπιδιωκόμενος σκοπός. Ἡ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ συνέλευσίς μας εἶναι νέον δείγμα τῆς ἐπιθυμίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ὅπως διὰ τῆς εἰρηνικῆς καὶ πολιτικῆς ὁδοῦ ἐπιτελῇται ὁ συμβιβασμὸς τῶν διαφορῶν των, δηλαδή ἡ διπλῇ αὐτῇ χίμαιρα τοῦ παρελθόντος, ἡ διπλῇ πραγματικότητος τοῦ μέλλοντος· ἡ ἐλευθέρᾳ ὁμοσπονδίᾳ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη».

Ἀθῆναι Φεβρουάριος 1905.

Π. Α. Π.

ΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γ Π Ο

ΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ

Τί μαρθάνει τις βλέπων διὰ τῆς θυρίδος του.

3 Μαγτίου. **Μ**οιρῆς εἶπεν ὅτι ἡ ζωὴ κάλλιον θὰ ἐποίει νὰ παραβάλλῃ ταύτην πρὸς νύκτα πυρετώδη! Ὅποιαί ἐναλλαγαὶ κινήσεων καὶ ὕπνου! Ὅποιαί κακουχίαι, ἀφυπνίσματα καὶ ἀναφαινόμεναι ἐπιθυμίαι! Ὅποῖον χάος ἀπεικονισμάτων ὀδυνῶν ἢ συγκεχυμένων. Πάντοτε μεταξὺ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγρυ-